

Yrkeshögskolan

OMRÅDESANALYS 2026

Hantverk och lärling

Myndigheten för yrkeshögskolan

Innehållsförteckning

Inledning	3
Innehåll	4
Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar	4
Avstämningar	4
Yrkeshögskolans statistik	5
Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras	5
Hantverk och lärling	6
Utfall ansökningsomgång YH-program 2025	7
Resultat från genomförda utbildningar inom YH-program	9
Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt	12
Regionalt utbud och regional efterfrågan	19
Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras	24
Definitioner	26

Inledning

Den här områdesanalysen är ett analysunderlag som visar hur Myndigheten för yrkeshögskolan ser på utbildningarnas resultat och efterfrågan på kompetens samt myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras.

I områdesanalysen presenteras pågående och beviljade utbildningsplatser för yrkeshögskoleutbildning som omfattar minst 100 yrkeshögskolepoäng (YH-program) och för kort yrkeshögskoleutbildning (YH-kurser). För YH-program presenteras resultat per utbildningsinriktning samt arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens. Områdesanalysen avslutas med myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras.

Bedömningen bygger på en avvägning av vad som är rimligt att bevilja utifrån en rad faktorer, där de tre främsta är

- det ekonomiska utrymme som myndigheten beräknar ha för att bevilja statsbidrag och särskilda medel för programmen
- dimensionering av redan beviljade platser och pågående utbildningar
- efterfrågan på kompetens.

Det bör understrykas att bedömningen inte alltid motsvarar den faktiska efterfrågan på kompetens. För information om hur en ansökan prövas hänvisas till myndighetens bedömningshandbok som går att begära ut via myndighetens registratur. Myndigheten har begränsade medel och en mängd prioriteringar måste göras mellan samtliga utbildningsinriktningar. Det kan innebära att efterfrågan inte kan matchas med motsvarande antal utbildningsplatser. Andra faktorer kan också göra att det inte är rimligt att genomföra en ökning av en utbildningsinriktning.

Enligt förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska myndigheten analysera arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkeshögskolan.

Målet med områdesanalysen är att bidra till ökad transparens och tydlighet. Analysen utgör ett stöd för myndighetens handläggare vid bedömning av ansökningar och kan även bidra till omvärldsanalys för andra intressenter.

Innehåll

Strukturen är densamma för samtliga områdesanalyser. Varje områdesanalys innehåller följande information:

- Utfall av årets ansökan och det nya utbildningsutbudet
- Resultat från genomförda utbildningar
- Beskrivning av efterfrågan på 3–5 års sikt
- Regionalt utbud och regional efterfrågan
- Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras

Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar

Det finns drygt 200 utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan. Till varje utbildningsinriktning hör en SUN-kod som myndigheten har tagit fram genom att utgå från *Svensk utbildningsnomenklatur* (SUN). All statistik som presenteras är uppbyggd efter detta system.

Varje utbildningsinriktning (SUN5) leder till en yrkesroll eller flera närliggande yrkesroller. Det finns också utbildningsinriktningar som kategoriseras som "övriga" utbildningsinriktningar. Dessa SUN-koder kan innehålla både specifika utbildningar för vilka det av någon anledning saknas en dedikerad inriktning, eller mer obestämbara utbildningar som inte passar in i några av de andra SUN-koderna.

Antalet utbildningsinriktningar kan förändras över tid. Myndigheten kan ta bort eller lägga till SUN-koder beroende på arbetsmarknadens utveckling.

Avstämningar

Vid framtagandet av denna områdesanalys har avstämningar skett med berörda branscher eller andra relevanta aktörer som kan ge en samlad bild av efterfrågan på kompetens på nationell och regional nivå, när det har varit möjligt.

Yrkeshögskolans statistik

Det finns mycket statistik om yrkeshögskolan och för den som vill veta mer hänvisas till myh.se och scb.se.

Här presenteras endast en begränsad del och det statistiska underlaget som tas upp är

- statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser per utbildningsinriktning
- examensgrad från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- andel i arbete från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- arbetets överensstämmelse med utbildningen per utbildningsinriktning
- outnyttjade platser per utbildningsinriktning.

Statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser utgör en grund för dimensionering av nya utbildningsplatser. Särskilt relevant att visa är statistik över platser per slutår, för att illustrera vilket utflöde av kompetens som utbildningarna kan bidra med per år om alla beviljade platser utnyttjas.

Statistiken visar också var i landet de beviljade utbildningarna finns. Utbildningar inom yrkeshögskolan ska ha en utifrån arbetslivets behov lämplig regional eller nationell placering varpå den regionala efterfrågan är en viktig aspekt när nya platser beviljas.

Examensgrad, andel i arbete, arbetets överensstämmelse med utbildningen samt outnyttjade platser är alla olika sätt att mäta utbildningarnas resultat per utbildningsinriktning.

Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras

Områdesanalysen avslutas med myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras utifrån en samlad analys av arbetsmarknadens behov. Bedömningarna baseras på de underlag och förutsättningar som är kända vid tidpunkten för analysens framtagande. Dessa bedömningar kan dock komma att revideras till följd av förändrade omvärldsfaktorer, myndighetens tillgängliga medel eller inkomna ansökningar.

Hantverk och lärling

Denna områdesanalys omfattar ett antal utbildningsinriktningar inom traditionellt hantverk. De leder till yrkesroller som bidrar till att utveckla eller att bevara ett yrkeskunnande, som är av intresse för individen och för samhället.

Traditionella hantverksyrken, lärling	SUN-KOD 999za
Tapetserare	SUN-KOD 543xa
Sadelmakare	SUN-KOD 542da
Trätekniker, hantverk	SUN-KOD 543cb
Övriga utbildningar byggnadssnickeri	SUN-KOD 582dy
Timmerhusbyggare	SUN-KOD 582db
Övriga utbildningar konsthantverk	SUN-KOD 215zy
Guldsmed	SUN-KOD 215zb
Urmakare	SUN-KOD 521cu
Glasblåsare	SUN-KOD 215za
Musikinstrumentmakare	SUN-KOD 543cc

Utfall ansökningsomgång YH-program 2025

Inkomna och beviljade ansökningar

Utbildningsinriktningar	Ansökningar	Beviljade ansökningar
Traditionella hantverksyrken, lärling	0	-
Tapetserare	1	1
Sadelmakare	1	0
Trätekniker, hantverk	3	2
Övriga utbildningar byggnadssnickeri	2	1
Timmerhusbyggare	0	-
Övriga utbildningar konsthantverk	1	0
Guldsmed	0	-
Urmakare	0	-
Glasblåsare	0	-
Musikinstrumentmakare	1	1

Källa: MYH.

Pågående och beslutade platser per utbildningsinriktning och slutår.

Utbildningsinriktningar	2026	2027	2028	2029	2030
Traditionella hantverksyrken, lärling	105	120	120	120	105
Tapetserare	26	26	26	20	20
Sadelmakare	12	12	12	12	
Trätekniker, hantverk	55	49	59	10	10
Övriga utbildningar byggnadssnickeri	54	62	42	34	12
Timmerhusbyggare	14	14	14		
Övriga utbildningar konsthantverk	24	10	10	10	
Guldsmed	10	10	10	10	
Urmakare	12	12	12	12	
Glasblåsare	12	12			
Musikinstrumentmakare	7	7		7	7

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Platser som beviljas efter ansökningsomgång 2026 påverkar i huvudsak slutåret 2029 och framåt beroende på utbildningarnas längd. Nya platser kan fyllas på vid varje ansökningsomgång och på så vis byggs utflödet på framåt. Antal platser innebär tillgängliga utbildningsplatser och det är inte säkert att det motsvarar antal personer som examineras.

Det finns några yrkesområden med hantverksinriktning som denna områdesanalys inte omfattar. Skräddare tas upp i områdesanalysen *Textilproduktion* och utbildningsinriktningen industri- och produktdesign tas upp i områdesanalysen *Industri- och produktdesign samt CAD-konstruktion*. Bryggeritekniker, mathantverkare och bagare tas upp i områdesanalysen *Livsmedelsproduktion*.

Resultat från genomförda utbildningar inom YH-program

Examensgraden de tre senaste slutåren.

Utbildningsinriktningar	2022	2023	2024
Traditionella hantverksyrken, lärling	71 %	80 %	86 %
Tapetserare	76 %	84 %	93 %
Sadelmakare	67 %	75 %	54 %
Trätekniker, hantverk	70 %	84 %	67 %
Övriga utbildningar byggnadssnickeri	73 %	80 %	78 %
Timmerhusbyggare	50 %	..	53 %
Övriga utbildningar konsthantverk	64 %	58 %	44 %
Guldsmed	46 %	46 %	50 %
Urmakare	75 %	92 %	77 %
Glasblåsare	62 %	67 %	..
Musikinstrumentmakare	44 %	..	..
Totalt för yrkeshögskolan	68 %	68 %	68 %

Om en cell är prickad är antalet observationer för få för att uppgift ska kunna visas.

Källa: SCB.

I utbildningsinriktningen traditionella hantverksyrken, lärling finns utbildningar med lärlingsupplägg. För dessa utbildningar bestäms först när utbildningen startar, vilka yrkesroller som platserna ska leda till. År 2024 examinerades cirka 100 studerande. Yrkesområden med flest examinerade var guldsmed, keramiker, tapetserare och smed. Totalt fanns ett fyrtiotal yrkesroller representerade bland de examinerade.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen året efter examen (avser examinerade 2024).

		Överensstämmelse arbete – utbildning		
Utbildningsinriktningar	Andel i arbete, procent	Helt/till största delen, procent	Till viss del, procent	Inte alls, procent
Traditionella hantverksyrken, lärling	86 ± 9	78 ± 10	..	16 ± 9
Totalt för yrkeshögskolan	81 ± 1	58 ± 1	25 ± 1	17 ± 1

Felmarginal angiven med 95 procents konfidensintervall.
Källa: SCB.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen året efter examen (avser examinerade 2022–2024 sammanräknat).

		Överensstämmelse arbete – utbildning		
Utbildningsinriktningar	Andel i arbete, procent	Helt/till största delen, procent	Till viss del, procent	Inte alls, procent
Traditionella hantverksyrken, lärling	84 ± 6	75 ± 7	10 ± 5	15 ± 6
Trätekniker, hantverk	60 ± 14	..	..	..
Tapetserare	92 ± 8	86 ± 7	..	8 ± 6
Övriga utbildningar byggnadssnickeri	88 ± 7	78 ± 10	10 ± 7	12 ± 8
Totalt för yrkeshögskolan	85 ± 0	62 ± 0	25 ± 0	13 ± 0

Felmarginal angiven med 95 procents konfidensintervall.
Källa: MYH.

Andel outnyttjade platser per startår.

Utbildningsinriktningar	2023	2024	2025
Traditionella hantverksyrken, lärling	0 %	0 %	0 %
Tapetserare	0 %	4 %	8 %
Sadelmakare	0 %	33 %	17 %
Trätekniker, hantverk	0 %	27 %	14 %
Övriga utbildningar byggnadssnickeri	2 %	11 %	3 %
Timmerhusbyggare	0 %	0 %	0 %
Övriga utbildningar konsthantverk	25 %	50 %	0 %
Guldsmed	20 %	30 %	0 %
Urmakare	0 %	0 %	0 %
Glasblåsare	.	50 %	0 %
Musikinstrumentmakare	0 %	0 %	.
Totalt för yrkeshögskolan	11 %	9 %	10 %

Källa: MYH.

Sammanfattande reflektion över resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden för tapetserare har ökat de tre senaste åren och är nu mycket hög. En liknande utveckling av examensgraden kan ses för traditionella hantverksyrken, lärling. Urmakare och byggnadssnickeri ligger också över genomsnittet för yrkeshögskolan totalt för 2024, medan trätekniker, hantverk ligger i nivå med genomsnittet 2024. Examensgraden för övriga utbildningar konsthantverk uppvisar en sjunkande tendens sett över tre senaste åren och ligger nu långt under genomsnittet tillsammans med guldsmed och timmerhusbyggare.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen visas för examinerade 2024 och för examinerade 2022–2024 sammanslaget. Uppgift för examinerade 2024 går endast att erhållas för lärlingsutbildningarna. Resultaten ger indikation på att andel i arbete ligger högre än genomsnittet för yrkeshögskolan totalt med en överensstämmelse mellan arbete och utbildning året efter examen som ligger högt över genomsnittet.

I den treåriga sammanställningen visar resultatet för tapetserare att andel i arbete och arbetets överensstämmelse ligger högt över genomsnittet. Andel i arbete för byggnadssnickeri ligger ungefär i nivå med genomsnittet men överensstämmelsen mellan arbete och utbildning är högre än genomsnittet. Däremot ligger andel i arbete för trähantverkare ganska långt under genomsnittet och det saknas uppgift om arbetets överensstämmelse med utbildningen.

Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt

Denna områdesanalys omfattar ett antal utbildningsinriktningar inom traditionellt hantverk. Arbetet utförs ofta med hjälp av hantverksmässiga tekniker och i traditionella material. Det kan även inbegripa eget formskapande. Många yrkesverksamma driver egen verksamhet eller kombinerar utövandet av sitt hantverksyrke med ytterligare ett eller flera arbeten för sin försörjning.

Smala yrkesområden

Flera av de utbildningsinriktningar som omfattas av denna områdesanalys kan innehålla utbildningar som leder till så kallade smala yrkesområden. Dessa utbildningar ska bidra till att bevara ett yrkeskunnande som är av betydelse för individen och för samhället. De yrkesroller som utbildningarna leder till behöver inte vara efterfrågade av ett anställande arbetsliv, men det ska vara möjligt för de examinerade att helt eller delvis kunna försörja sig på yrkeskunnandet. Det betyder att det ska finnas en efterfrågan från privatpersoner och offentlig såväl som privat verksamhet på det som den yrkeskunnige utövar eller de produkter som tillverkas. Om efterfrågan på kompetens från arbetslivet växer eller utgör en betydande del kan yrkesområdet komma att upphöra att anses som ett smalt yrkesområde.

Det är myndigheten som beslutar om ett yrkesområde är att anses som smalt och bedömningen sker per utbildningsansökan, inte per utbildningsinriktning. Exempel på indikatorer som kan användas för att avgöra detta är följande:

- myndighetens definition av ett smalt yrkesområde
- tydlig yrkesgrupp enligt SSYK från vilken officiell statistik kan användas
- antal anställda och antal egna företagare
- förekomst av yrkesprognos från till exempel Arbetsförmedlingen
- relevanta rapporter och underlag från branschorganisationer.

Sammanfattningsvis består den egentliga skillnaden i hur en utbildningsansökan bedöms. Om en utbildning bedöms tillhöra ett smalt yrkesområde fästs inte lika stor vikt vid anställningsbehov från arbetslivet.

Områdesanalysen går nu in på respektive utbildningsinriktning.

Traditionella hantverksyrken, lärling

Utbildningsinriktningen för traditionella hantverksyrken, lärling samlar en variant av yrkeshögskoleutbildningar som kallas för lärlingsutbildningar. Det är inte på förhand givet vilka yrkesroller som utbildningsplatserna kommer att leda till när myndigheten fattar beslut om statsbidrag. De studerande måste först få en lärlingsplats hos en mästare för att kunna komma i fråga för en utbildningsplats.

De yrkesområden som följer är alla exempel på utbildning via lärlingsupplägget. För vissa yrkesområden finns även ordinarie yrkeshögskoleprogram. Utbildning till dessa yrkesområden

eller yrkesroller kan alltså ske både via lärlingsutbildning och via ordinarie yrkeshögskoleutbildning. De yrkeskompetenser som däremot inte återfinns inom det ordinarie utbudet kan riskera att försvinna om utbildning inte sker via lärlingsupplägget.

Exempel på yrkesroller som går att utbilda sig till via lärlingsupplägget är följande:

Attributmakare	Bokbindare	Brodör	Bryggare
Båtbyggare	Bössmakare	Charkuterist	Ciselör
Damskräddare	Dekopör	Dekorationsmålare	Dekormålare
Dekorsnickare	Dockmakare	Duodji	Emaljerare
Finsnickare	Fönsterrenoverare	Fönsterhantverkare	Förgyllare
Gardinmakare	Garvare	Gjutare	Glasblåsare
Glashantverkare	Gravör	Guldsmed	Gördelmakare
Handsmakare	Hattmakare	Herrskräddare	Inredningssnickare
Juvelfattare	Kakelugnsmakare	Kapellmakare	Keramiker
Klänningsskräddare	Konstsmide	Konstglasmästare	Konstinramare/rammakare
Kopparslagare	Korgmakare	Kristallkronemakare	Krukmakare
Kyrko- och brukstextilrenoverare	Körsnär	Låssmed	Maskmakare
Maskör	Mattrestauratör	Metalltryckare	Metallrestauratör
Modist	Murare	Musikinstrumentmakare	Musikinstrumentreparatör
Målningsrestauratör	Möbelrenoverare	Möbelrestauratör	Möbelsnickare
Paraplymakare	Patinör	Perukmakare	Porslins- och glasrestauratör
Pralinör	Rammakare	Repslagare	Renoveringssmide
Riggare	Romskt hantverk	Sadelmakare	Segelmakare
Silversmed	Skeppstimmerman	Skomakare	Skräddare
Skyltmakare	Smed	Spinnare	Stenhuggare
Stickare	Stuckatör	Styckare	Takläggare
Tapetmakare	Tapetserare	Tatuerare	Timmerman
Traditionellt smide	Träbildhuggare	Träformmakare	Tunnbindare
Tygtryckare	Typograf	Ullrådgivare	Urmakare
Vagnmakare	Vapensmed	Verktygsmakare	Väskmakare
Väware	Ystare	Zoologisk konservator	Ädelmetallsmide
Ädelstensslipare			

Några av yrkesrollerna inom lärlingsutbildningarna är mer populära än andra. För att inte antalet platser ska leda till överetablering inom ett yrkesområde kan myndigheten ange ett maxtak på antal utbildningsplatser som inte får överskridas per år i beslutet om statsbidrag för lärlingsutbildningarna. Utbildningsanordnare ska även rapportera in till myndigheten vilka platser som går till vilka yrkesområden och rapportera in antal examinerade per yrkesområde vid utbildningens slut. Detta så att myndigheten kan göra uppföljningar av hur kompetensförsörjningen till de olika yrkesrollerna ser ut.

Tapetserare

En tapetserare, eller möbeltapetserare som yrkesrollen också kan kallas, arbetar med att stoppa om och klä om möbler, dynor och textil inredning. Yrket kan bedrivas som anställd eller som

egenföretagare. Anställande företag finns både inom möbelindustrin och hos mindre och medelstora företag som arbetar både brett och mer nischat mot till exempel designmöbler. För att driva eget företag behöver en tapetserare utöver att kunna hantverket också ha ett intresse för inredning och stil.

Inom yrkeshögskolan finns både vanlig utbildning till tapetserare och möjlighet till lärlingsutbildning. Enligt branschföreningen Sveriges Tapetserarmästare är etableringsgraden efter genomförd utbildning god och många blir kvar i yrket även efter några år.

Sveriges Tapetserarmästare representerar tre skrån: möbeltapetserare, gardinmakare samt sadelmakare/bilsadelmakare. Enligt branschföreningen behöver yrkeskåren växa och nya tapetserare utbildas som kan ta vid efter dem som går i pension. Drygt 200 av föreningens cirka 250 medlemmar är yrkesverksamma i tapetseraryrket. Medelåldern är ganska hög, över hälften är över 55 år. Av dessa är ett 30-tal medlemmar fortfarande yrkesverksamma trots att de har nått pensionsåldern. Drygt 40 procent är 60 år och äldre och drygt 13 procent av de yrkesverksamma är 67 år och äldre.

Kompetensbehoven drivs av allt hårdare krav på att återbruka inredning i offentliga miljöer. Men det förekommer också att den typen av uppdrag ges till företag som låter utföra arbetet utomlands till en lägre kostnad.

Genom SCB:s yrkesregister går att få uppgift om hur många anställda det är i en viss yrkesgrupp på arbetsmarknaden, deras utbildningsbakgrund och antal anställda per åldersgrupp. Relevant yrkesgrupp är 7533 – *tapetserare*. År 2024 var antalet anställda i yrkesgruppen 439. Det var 58 personer i åldersgruppen 55–59 år. Ett antagande är att de börjar gå i pension under perioden 2030–2034 med ett genomsnitt på cirka tio pensionsavgångar per år. Det bör dock påpekas att detta är ett mycket förenklat scenario och att avgångar även kan ske av andra orsaker. Antal egenföretagare var, enligt SCB, 321.

Sadelmakare

Sadelmakare arbetar med skinn och läder med allt från sadlar, seldon och väskor till bilklädselar och inredning. Yrket kan bedrivas som anställd eller som egenföretagare. Anställande företag kan till exempel finnas inom möbelindustrin.

Inom yrkeshögskolan finns både vanlig utbildning till sadelmakare och möjlighet till lärlingsutbildning. Enligt Sadelmakarnas branschorganisation, pensioneras ungefär en sadelmakare per år medan det tillkommer två till tre per år. Det är på gränsen till brist på kompetens i branschen och det vore önskvärt att fler startade eget, menar organisationen.

Sadelmakare tillhör yrkesgruppen 7534 – *läderhantverkare och skomakare*. Eftersom skomakare också ingår i yrkesgruppen går statistiken inte att användas för denna områdesanalys. Men enligt Sadelmakarnas branschorganisation består yrkeskåren av cirka 150 egenföretagare.

Trätekniker, hantverk

Inrednings- och möbelsnickare arbetar med specialsnickeri och reparerar möbler och inredningar på ett hantverksmässigt sätt i kombination med modern produktionsteknik. Det kan handla om specialbeställningar eller tillverkning i mindre serier. Arbetet kan omfatta alla moment

i tillverkningsprocessen, från idé till färdig produkt. Arbete kan bedrivas som anställd eller som egenföretagare. Anställande företag kan till exempel finnas inom trä- och möbelindustrin.

Förberedande utbildning inom finsnickeri kan ske inom gymnasieskolans riksrekryterande yrkesutbildning. Inom yrkeshögskolan finns både vanlig utbildning inom fin- och möbelsnickeri samt möjlighet till lärlingsutbildning.

Relevant yrkesgrupp är 7522 – *fin-, inrednings- och möbelsnickare*. År 2024 var antalet anställda i yrkesgruppen 4 781, enligt SCB. Det var 2 977 personer som hade gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå och 579 personer hade en eftergymnasial utbildning som var kortare än tre år. Av statistiken framgår att 12 procent har en utbildningsbakgrund som kan motsvara yrkeshögskola eller kortare universitets- eller högskoleutbildning. I åldersgruppen 55–59 år var det 543 personer. Ett antagande är att de börjar gå i pension under perioden 2030–2034 med ett genomsnitt på cirka 110 pensionsavgångar per år. Antalet egenföretagare var, enligt SCB, 935.

Enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos vid tidpunkten för publicering av områdesanalysen, råder små möjligheter till arbete för fin-, inrednings- och möbelsnickare. Efterfrågan väntas öka på fem års sikt.

Övriga utbildningar inom byggnadssnickeri – byggnadsvård

I denna utbildningsinriktning ingår olika utbildningar inom byggnadsvård. Myndigheten har varit i kontakt med Svenska byggnadsvårdsföreningen som arbetar med att skydda, vårda och bevara byggnader och bebyggelsemiljöer. Föreningen har cirka 6 000 medlemmar, varav många är verksamma inom sektorn, samt cirka 200 företagsmedlemmar. Företagsmedlemmarna består i huvudsak av en- och fåmansbolag.

Svenska byggnadsvårdsföreningen bekräftar att det finns ett stort behov av kompetens för arbete med byggnadsvård. En drivande faktor är att allt fler professionella inom byggindustrin, kommuner och myndigheter ser befintliga hus som resurser och inser att det blir en alltför stor belastning för klimatet i form av avfall och koldioxidutsläpp att bara riva, bygga nytt och byta hela komponenter. Utbildade inom byggnadsvård kan därmed även vara attraktiva för anställning i små företag inom byggbranschen.

Ett bristområde är fönsterhantverk och här finns ett behov av geografisk spridning av utbildningar över landet menar föreningen. Det finns ett särskilt behov av yrkeskunniga för arbete med blyglasfönster, en kompetens som till exempel behövs för landets alla kyrkor. I stort sett alla yrkesverksamma med denna specialisering har snart gått i pension.

Timmerhusbyggare

Inom yrkeshögskolan finns både vanlig utbildning inom timring och möjlighet till lärlingsutbildning.

Enligt Svenska byggnadsvårdsföreningen sker det idag inte så mycket nytimring. De yrkesbehov som finns gäller snarare trähantverkare/bygghantverkare, som även omfattar bredare arbetsuppgifter inom underhåll och renovering av äldre träkonstruktioner. Enligt nya plan- och bygglagen (PBL), är all bebyggelse från före år 1930 automatiskt skyddad. All denna bebyggelse har timmerstommar, plankstommar och stolpverksstommar.

Yrkesgrupp för timmerman är 7111 – *träarbetare, snickare med flera*. Timmermän utgör dock endast en liten del av yrkesgruppen, vilket gör det svårt att dra slutsatser utifrån statistiken om kommande kompetensbehov.

Enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos vid tidpunkten för publicering av denna områdesanalys, är det medelstora möjligheter till arbete för träarbetare och snickare. Efterfrågan väntas öka på fem års sikt.

Övriga utbildningar inom konsthantverk

I denna inriktning kan exempelvis finnas utbildningar inom förgyllning, ytbehandling, dekormåleri och smide.

Förgyllning, ytbehandling och dekormåleri

Inom yrkeshögskolan finns både vanlig utbildning till förgyllare och dekormålare samt möjlighet till lärlingsutbildning.

Dekorationsmålning handlar främst om marmorerings- ådrings- och annan dekorationsmålning. Begreppet traditionellt byggnadsmåleri är en bredare benämning som utöver exteriört måleri innefattar papp- och vävspänning samt praktisk kunskap om olika traditionella färgtyper och målningstekniker. Det kan sammanfattande också benämnas som kulturmålare. Dekormålare ingår i yrkesgruppen 3432 – *inredare, dekoratörer och scenografer*. Då den inbegriper flera olika yrkesgrupper går den inte att använda för denna områdesanalys.

Träförgyllare ingår i yrkesgruppen 7521 – *manuella ytbehandlare, trä*. År 2024 var antalet anställda i yrkesgruppen 94, enligt SCB. Det var 16 personer i åldersgruppen 55–59 år. Ett antagande är att många börjar gå i pension under perioden 2030–2034 med ett genomsnitt på cirka tio pensionsavgångar per år. Antal egenföretagare var, enligt SCB, 10.

Varmsmide

Arbete med varmsmide omfattar allt från konstnärligt smide, verktygssmide, designsmide för uppdrag från tillverkningsindustrin, byggnadsvård och byggnadssmide med konstnärligt arbete. Yrket utövas vanligen som egenföretagare, möjlighet till anställning saknas i stort sett helt. Tillgång till en verkstad är väsentligt för att kunna bedriva verksamhet, vilket i sig kan vara kostnadskrävande, i synnerhet i perioder med ojämn orderingång. För att kunna hantera större uppdrag finns en tradition inom yrkeskåren att hjälpas åt med den typen av beställningar.

Förutom möjlighet till utbildning med lärlingsupplägg inom yrkeshögskolan, finns ett visst utbildningsutbud inom Konst- och kulturutbildningar och på universitetet, med fokus på äldre hantverkstekniker, restaurering och material.

Varmsmed ingår i yrkesgruppen 7221 – *smeder*. År 2024 var antalet anställda i yrkesgruppen 2 903, enligt SCB. Antal egenföretagare var 160.

Enligt Sveriges Konstsmidesförening finns idag ett hundratal aktiva varmsmeder samt ytterligare ett okänt antal varmsmeder som arbetar i yrket på deltid. Yrkeskåren har en jämn åldersfördelning och den finns representerad över hela landet.

Guldsmed

Guldsmedsyrket är ett tekniskt krävande hantverksyrke med ädelmetaller i verkstadsmiljö. Design och konstruktion ska kunna omsättas och utföras i praktiken med hjälp av maskiner och genom manuellt arbete. En stor del av arbetet handlar om att kunna utföra beställningar och reparationer av smycken för kunds räkning. En väg in i yrket kan vara att börja sin karriär som anställd. Med erfarenhet och yrkeskunnande kan nästa steg vara att köpa in sig i den verkstad som man har gått som lärling i, eller att öppna egen verkstad. Anställande företag kan till exempel finnas bland guldsmedsbutiker och smycketillverkare.

Förberedande utbildning ges inom gymnasieskolans riksrekryterande yrkesutbildning. Inom yrkeshögskolan finns utbildning både som ordinarie YH-utbildning och möjlighet till utbildning med lärlingsupplägg. De båda utbildningsalternativen ger genom sina upplägg lite olika kunskaper, färdigheter och kompetenser. Med lärlingsutbildning ges möjlighet att få arbeta med en bredd av olika moment och uppdrag. Det kan dock ta lång tid för en nyutbildad guldsmed att etablera sig, både som anställd och som egenföretagare och det kan behövas antingen kompletterande utbildnings- eller lärlingstid för att bli en fullödig guldsmed. Innan utbildningarna inom yrkeshögskolan kom till var utbildning till guldsmed sex år lång och utgjorde en kombination av nuvarande utbildningsupplägg.

Guldsmed ingår i yrkesgruppen 7312 – *guld- och silversmeder*. År 2024 var antalet anställda i yrkesgruppen 189, enligt SCB. Det var 49 personer i åldersgruppen 55–59 år. Ett antagande är att de börjar gå i pension under perioden 2030–2034 med ett genomsnitt på cirka tio pensionsavgångar per år. Antal egenföretagare var, enligt SCB, 304.

Idag är en stor del av de nyproducerade smycken som säljs massproducerade men det finns, enligt Sveriges Guldsmedsmästares Riksförening, en stor brist på erfarna guldsmeder. Fördelningen över landet är ojämn, brist på kompetens finns framför allt i många mindre städer. Föreningen har cirka 200 medlemmar men uppskattar att det kan finnas lika många aktiva guldsmeder som inte har medlemskap i föreningen. Branschen bedöms behöva ett tjugotal nyutbildade guldsmeder varje år för att ersätta dem som går i pension.

Traditionella silversmeder arbetar till skillnad från guldsmeder med så kallat corpus, det vill säga kyrksilver, vaser och andra föremål som inte är smycken. Det finns enligt Sveriges Guldsmedsmästares Riksförening väldigt få sådana yrkesverksamma silversmeder idag. Samtidigt är efterfrågan på den typen av föremål inte så stor längre utan kanske mer handlar om reparationer och återställande av föremål som har gått förlorade.

Urmakare

Inom yrkeshögskolan finns både vanlig utbildning till urmakare och möjlighet till lärlingsutbildning. En väg in i yrkesområdet kan vara att börja sin karriär som anställd. Med erfarenhet och yrkeskunnande kan nästa steg vara att öppna egen verkstad. En urmakare som examineras från yrkeshögskolan kan också arbeta utomlands. Som en konsekvens kanske det idag inte etableras tillräckligt många nya urmakare i Sverige.

Urmakare ingår i yrkesgruppen 7311 – *finmekaniker*. Hur många i yrkesgruppen som utgörs av urmakare går dock inte att utläsa så statistiken kan endast ge begränsad information. År 2024

var enligt SCB antalet anställda i yrkesgruppen 3 029. Det var 416 personer i åldersgruppen 55–59 år. Ett antagande är att de börjar gå i pension under perioden 2030–2034 med ett genomsnitt på drygt 80 pensionsavgångar per år. Antalet egenföretagare var, enligt SCB, 133.

Musikinstrumentmakare och glasblåsare

Musikinstrumentmakare och glasblåsare ingår i yrkesgruppen 7319 – *musikinstrumentmakare och övriga konsthantverkare*. Eftersom yrkesgruppen består av flera olika yrkesgrupper går den inte att utgå från i denna områdesanalys.

Förberedande utbildning inom glashantverk ges inom gymnasieskolans riksrekryterande yrkesutbildning.

När det gäller musikinstrumentmakare finns utöver ordinarie yrkeshögskoleutbildning även möjlighet till lärlingsutbildning.

YH-kurser

Yrkeshögskolans korta utbildningar kan vara ett bra verktyg för kompetensutveckling för yrkesverksamma.

Sveriges Konstmidesförening menar att det finns ett omfattande behov av kompetensutveckling för yrkeskåren och att detta i stort sett saknas idag. Man ser också ett behov av vidareutbildning inom varmsmide och byggnadsvård för exempelvis antikvarier.

Sveriges Guldsmedsmästares Riksförening ser ett behov av kurser för att stärka branschen och för att stödja guldsmeder i att fortsätta i yrket. Det kan till exempel handla om kurser i infattning, gemmologi och gravyr.

Svenska byggnadsvårdsföreningen ser behov av fler plåtslagare med kompetens att hantera material och tekniker lämpade för kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Även elektriker, rörmokare och ventilationstekniker arbetar i äldre kulturmiljöer, inte minst för Svenska kyrkan, som är innehavare av ett stort äldre fastighetsbestånd. Man ser också ett behov av påbyggnadskurser inom ombyggnad och transformation för arkitekter och samhällsplanerare för att främja utvecklingen av miljömässig hållbarhet inom byggnation.

Byggnadsvårdsföreningen ser också att det råder en allvarlig brist på kvalitetsvirke för traditionella ändamål och kulturmiljöer, och att det är något som dagens storskaliga skogsindustri skulle behöva tillhandahålla. Skogsbruk och virkeshantering för kulturmiljövård identifieras därför som ett bristområde med behov av kompetenshöjning. Se även områdesanalysen *Skogsbruk*.

Kopplat till äldre byggnationer är bristen stor på traditionella naturstensmurare eller kallmurare. Många av landets gamla byggnader är uppförda på murar utan murbruk, kallmurar. Dessa konstruktioner är nu starkt hotade av brist på kunskap, menar Svenska byggnadsvårdsföreningen. Det gäller även murar i landskapet som trädgårdsanläggningar och hägnader. Se även områdesanalysen *Trädgård*.

De beviljade platserna i tabellen handlar om byggnadsvård, historiskt inredningssnickeri, restaurering och hållbar renovering.

Beviljade platser inom kurser per utbildningsinriktning och startår.

Utbildningsinriktningar	2025	2026	2027
Övriga utbildningar byggnadssnickeri	20	20	20
Totalsumma	20	20	20

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Regionalt utbud och regional efterfrågan

Nedan presenteras regionalt utbud inom YH-program och regional efterfrågan av kompetensbehov per utbildningsinriktning.

Varje utbildningsinriktning presenteras i ett avsnitt som inleds med en tabell över det regionala platsutbudet. Därefter följer en sammanfattning av regionernas bedömning av kompetensbehov i den egna regionen. Därutöver kan eventuellt även annan information om regionala behov anges.

Myndigheten samlar årligen in information om regionernas kompetensbehov genom formulär som skickas till regionalt utvecklingsansvariga (RUA). Bedömningarna avser behov på 3–5 års sikt. Att en region inte svarar behöver inte betyda att det saknas efterfrågan på kompetens inom en utbildningsinriktning.

Traditionella hantverksyrken, lärling

Utbildningar till *traditionella hantverksyrken, lärling*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Dalarna	70	70	70	70	70
Stockholm	35	50	50	50	35

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Region Dalarna uppger att det råder brist på kompetens och tillägger i en kommentar att bedömningen är att det råder en generell brist inom alla hantverksyrken lärling. Anledningen är bland annat en hög medelålder på både utbildare och elever inom hantverksutbildningarna. Behovet finns också utifrån ett ökat intresse för återbruk. Kompetensen behövs inom besöksnäringen men också för att ge god service till dem som bor i länet. Många hantverksyrken kan även användas och behövs inom försvarsindustrin menar Region Dalarna.

Region Blekinge skriver i en övergripande kommentar att behovet inom smala och traditionella hantverksyrken är litet men stabilt och att efterfrågan främst finns inom byggnadsvård, restaurering och specialiserat hantverk.

Tapetserare

Utbildningar till *tapetserare*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Västernorrland	10	10	10	10	10
Västra Götaland	16	16	16	10	10

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Sveriges Tapetserarmästare ser behov av utbildningsplatser även i södra Sverige.

Sadelmakare

Utbildningar till *sadelmakare*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Uppsala	12	12	12	12	

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Region Uppsala uppger att efterfrågan på kompetens är i balans och Region Skåne uppger att det råder brist på kompetens.

Trätekniker, hantverk

Utbildningar till *trätekniker, hantverk*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Västernorrland	18	12	26		
Västra Götaland	37	37	33	10	10

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Region Uppsala uppger att det råder överskott på kompetens medan Region Skåne och Region Jönköpings län uppger att det råder brist på kompetens.

Övriga utbildningar inom byggnadssnickeri

Övriga utbildningar inom byggnadssnickeri. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Västerbotten		20		20	
Västernorrland	12	12			
Västra Götaland	42	30	42	14	12

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Västra Götalandsregionen uppger att kompetensbehovet är i balans.

Enligt Svenska byggnadsvårdsföreningen saknas kompetens inom byggnadssnickeri i de norra delarna av Sverige

Timmerhusbyggare

Utbildningar till *timmerhusbyggare*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Västra Götaland	14	14	14		

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Svenska byggnadsvårdsföreningen framför till myndigheten att behov inom underhåll och lagning av äldre träkonstruktioner finns framför allt i norra Sverige.

Övriga utbildningar inom konsthantverk

Övriga utbildningar inom *konsthantverk*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Västernorrland	8				
Västra Götaland	16	10	10	10	

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Guldsmed

Utbildningar till *guldsmed*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Västra Götaland	10	10	10	10	

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Urmakare

Utbildningar till *urmakare*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Urmakare	12	12	12	12	

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Glasblåsare

Utbildningar till *glasblåsare*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Kalmar	12	12			

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Region Uppsala uppger att det är överskott på kompetens och Region Kalmar län uppger att kompetensbehovet är i balans.

Musikinstrumentmakare

Utbildningar till *musikinstrumentmakare*. Antal platser per region/län och slutår.

Platser med slutår per län	2026	2027	2028	2029	2030
Stockholm	7	7		7	7

Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Källa: MYH.

Region Uppsala uppger att det är överskott på kompetens.

Myndighetens bedömning av hur utbildningsutbudet bör dimensioneras

Traditionella hantverksyrken, lärling

Bedömningen är att dimensioneringen kan bibehållas. I bedömningen har andel i arbete och arbetets överensstämmelse beaktats. Myndigheten kommer även framgent att ange maxtak för fördelning av lärlingsplatser till de mest populära yrkesrollerna. Detta för att minska risken för överetablering inom ett yrkesområde och för att verka för att platser också går till utbildning för yrkesområden som annars riskerar att försvinna. Lärlingsutbildningarna bidrar även med utbildning inom flera av inriktningarna i områdesanalysen.

Tapetserare

Bedömningen är att dimensioneringen bör bibehållas. I bedömningen har andel i arbete, arbetets överensstämmelse, pensionsavgångar och behovsbeskrivning beaktats.

Sadelmakare

Bedömningen är att dimensioneringen kan bibehållas.

Trätekniker, hantverk

Bedömningen är att dimensioneringen bör minska. I bedömningen har andel i arbete och gällande prognos beaktats.

Timmerhusbyggare

Bedömningen är att dimensioneringen kan bibehållas. I bedömningen har gällande prognos beaktats.

Övriga utbildningar byggnadssnickeri.

Bedömningen är att dimensioneringen kan bibehållas eller öka något. I bedömningen har andel i arbete, arbetets överensstämmelse och behovsbeskrivning beaktats.

Övriga utbildningar konsthantverk

Bedömningen är att dimensioneringen kan bibehållas.

Guldsmed

Bedömningen är att dimensioneringen kan bibehållas.

Urmakare

Bedömningen är att dimensioneringen kan bibehållas.

Glasblåsare

Bedömningen är att dimensioneringen kan bibehållas.

Musikinstrumentmakare

Bedömningen är att dimensioneringen kan bibehållas.

Definitioner	
Andel i arbete	De examinerades sysselsättning följs upp årligen via en enkät. Det huvudsakliga syftet är att ta reda på hur stor andel av de examinerade som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen. Andel i arbete avser examinerade som har uppgett att de har arbete året efter sin examen. Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.
Arbetets överensstämmelse med utbildningen	Arbetets överensstämmelse med utbildningen, för examinerade som uppgett att de har ett arbete året efter sin examen, mäter hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen enligt tre indelningar: helt eller till största delen, till viss del eller inte alls. Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.
Examensgrad	Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den officiella statistiken innehåller bland annat statistik om examinerade och examensgrad. Examensgrad beräknas som andel examinerade av antagna som bedrivit studier på utbildningar som ger examen. Examinerade avser antagna som har uppfyllt alla villkor för examen. Examinerade hänförs till det slutår som en utbildningsomgång har. För examinerade finns en eftersläpning i statistiken på grund av sena kompletteringar. Uppgifter för det senaste referensåret redovisas därför i november.
Konfidensintervall	Eftersom svarsbortfall förekommer är statistiken behäftad med viss osäkerhet. De redovisade procentalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen $\pm$, till exempel 90 ± 2. Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent (SCB).
Utnyttjade platser	Utnyttjade platser avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.
SUN-inriktningar	Svensk Utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den mest aggregerade nivån är en position (en siffra). Den mest detaljerade nivån är fyra positioner (tre siffror och en bokstav). Myndigheten för yrkeshögskolan behöver dock kunna gruppera utbildningarna efter en mer detaljerad indelning än den officiella. Därför har myndigheten gjort en egen utvidgning av SUN genom att skapa en femte position bestående av ytterligare en bokstav. Syftet med den lokala utvidgningen är att komma närmare yrken och yrkesroller.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan

Box 145

721 05 Västerås

www.myh.se